

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний університет харчування та торгівлі

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення атестаційного іспиту бакалаврів
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності»

Харків
ХДУХТ
2018

Методичні рекомендації для проведення атестаційного іспиту бакалаврів зі спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» [Електронний ресурс] / укладачі Л. М. Яцун, В. М. Селютін, О. В. Ольшанський. – Електрон дані. – Х : ХДУХТ, 2018. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: Яцун Л. М., Селютін В. М., Ольшанський О. В.

Рецензент: Ткачова С. С., канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту організацій

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та туризму

Схвалено методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від «25» грудня 2017 року № 8

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «28» грудня 2017 року № 6

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «27» грудня 2017 року № 7

- © Яцун Л. М., Селютін В. М., Ольшанський О. В., укладачі, 2018
- © Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2018

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахівець ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» має загальні та спеціальні компетентності, призначені для виконання обмеженої кількості управлінських функцій, які виконуються фахівцями організації, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Нормативний термін навчання бакалавра – 3 роки 10 місяців, протягом яких студент вивчає гуманітарні, соціально-економічні та фундаментальні дисципліни, спрямовані на бакалаврську підготовку. На атестацію вноситься ключові дисципліни загальної та професійної підготовки.

Атестація студента – це визначення фактичної відповідності рівня його освітньо-кваліфікаційної підготовки вимогам освітньо-професійної програми. Атестація студентів здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання за освітнім ступенем бакалавр.

Екзаменаційна комісія перевіряє і оцінює якісний рівень, науково-теоретичну та практичну підготовку бакалаврів відповідно їх освітнього та кваліфікаційного рівнів до вимог стандарту якості освіти, положень про вищий навчальний заклад України і ступеневу систему освіти, а також навчальних планів і програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»; вирішує питання про присвоєння їм відповідного освітнього ступеня та видання державного документа, опрацьовує пропозиції щодо поліпшення якості підготовки бакалаврів.

Атестація проводиться у формі іспитів з комплексної перевірки знань студентів з кількох дисциплін в обсязі діючих навчальних програм.

2. ФОРМУВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ КОМІСІЙ

Організаційна підготовка до атестаційного іспиту з освітнього ступеня бакалавр проводиться за розпорядженням ректора, кафедрою, що випускає, спільно з кафедрами, що проводять підготовку, навчальним відділом, деканатами за задалегідь розробленим планом.

Екзаменаційна комісія створюється як єдина для денної та заочної форм навчання. Вона назначається щорічно на період проведення іспиту з числа професорсько-викладацького складу кожної з кафедр, що формують освітній ступінь бакалавр за спеціальністю 073

«Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», у кількості 5–7 осіб. Голова екзаменаційної комісії, персональний склад її членів і екзаменаторів затверджується ректором вищого навчального закладу не пізніше, ніж за місяць до початку роботи екзаменаційної комісії. До складу екзаменаційної комісії повинні входити професори або доценти кафедр, які формують підготовку бакалаврів.

Розклад роботи екзаменаційної комісії затверджується проректором вищого навчального закладу з навчальної роботи на підставі подання декану факультету і доводиться до загального відома не пізніше, ніж за місяць до початку складання атестаційних іспитів.

До екзаменаційної комісії до початку іспитів подаються такі документи:

- наказ (витяг з наказу) ректора вищого навчального закладу про затвердження персонального складу комісії зі спеціальності;
- розклад роботи комісії;
- списки студентів за навчальними групами, допущених наказом ректора до складання атестаційного іспиту;
- довідка про виконання студентами навчального плану і отримані ними оцінки за теоретичними дисциплінами, курсовими проектами і роботами, навчальній, виробничій практиці у вигляді зведеної відомості, яка завірена деканом факультету;
- характеристика суспільної діяльності студентів;
- програма атестаційного іспиту за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»;
- комплект варіантів комплексних завдань (або екзаменаційних білетів);
- перелік наочного приладдя, матеріалів довідкового характеру (у т.ч. технічні та дидактичні засоби і лабораторне обладнання), передбачених для використання студентами під час підготовки та відповіді на питання атестаційного іспиту.

Для оформлення протоколів роботи екзаменаційної комісії ректором назначається технічний секретар.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Атестаційний іспит складається згідно з розробленою і затвердженою програмою атестаційного іспиту.

Під час підготовки до складання атестаційного іспиту за ступенем вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 073

«Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» організується читання оглядових лекцій за дисциплінами, які входять до програми атестаційного іспиту, проведення групових та індивідуальних консультацій.

До атестаційного іспиту за спеціальністю допускаються студенти, що завершили вивчення всіх теоретичних дисциплін, склали всі заліки і іспити згідно з навчальним планом освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Атестаційний іспит рекомендується проводити в два етапи.

На першому етапі здійснюється контроль теоретичної підготовки студентів з основних профільних дисциплін. Це рекомендується виконувати за допомогою комплексного тестування студентів за індивідуальними завданнями. Тест-контроль можна проводити за допомогою обчислювальної техніки, або письмово.

На другому етапі проводиться контроль сформованих знань, навиків і вмінь за допомогою творчого завдання з дисциплін, які формують бакалавра.

3.1. Тест-контроль

Високоякісного фахівця можна одержати тільки за умови розвитку особистості суб'єкта навчання. За такого підходу соціальний статус і привілеї мають відповідати рейтингу фахівця, що він отримує на основі тестування.

Під педагогічним тестом розуміється система взаємопов'язаних предметним змістом завдань специфічної форми, що дозволяють оцінювати структуру і вимірювати рівень знань та інші характеристики особистості.

Тільки підготовлений відповідним чином набір завдань дозволяє за допомогою певних статистичних методів надійно оцінити знання студентів. Основна причина цього пов'язана з тим, що атестаційна комісія, як правило, не здатна оперувати якісними ознаками суб'єктів навчання. У той же час оперування числами, які у певній мірі описують студента не викликає особливої складності. Тому у педагогіці останнім часом виникла тенденція до використання кількісних методів педагогічного контролю.

Серед засобів об'єктивного контролю, найбільш науково обґрунтованим є метод тестування із залученням технічних засобів.

Засоби діагностики рівня якості освітньо-професійної підготовки фахівців базуються на використанні технології

стандартизованого тестового контролю, яка являє собою замкнутий цикл, що включає такі технологічні етапи:

- створення системи базових тестових завдань;
- конструювання тесту;
- проведення тестового іспиту;
- психометричний аналіз тесту та тестових завдань.

Дослідження психологів доводять, що екзаменаційний тест є не тільки більш об'єктивним методом оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається, але й менш суворим порівняно з усним іспитом. Встановлено, що в умовах тестування рівень екзаменаційної тривоги у студентів нижчий, ступень уважності вищий, фізіологічні характеристики стану організму більш сприятливі. Великою перевагою тестового іспиту є уніфікація вимог, застосування єдиного критерію і норм оцінки, економія часу.

Технологія проведення тестового іспиту передбачає існування певної організаційної структури, яка забезпечує дотримання певних правил проведення тестових іспитів:

- уніфікація умов проведення вимірювань;
- інформаційна та психологічна підготовка студентів до тестового іспиту;
- дотримання правил секретності при розмноженні тестових брошур, їх зберігання та використання;
- уніфікація умов та методик обробки результатів тестування та форм їхнього подання.

Кожному студенту необхідно відповісти на серію питань, які стверджені радою факультету, протягом встановленого часу. В тест-контроль включені питання з дисциплін, які входять у фахову підготовку бакалавра за спеціальністю 073 «Менеджмент»:

1. Основи економічної теорії.
2. Макроекономіка.
3. Мікроекономіка.
4. Економіка підприємства.
5. Підприємницьке право.
6. Маркетинг.
7. Теорія організації.
8. Менеджмент.
9. Державне та регіональне управління.
10. Операційний менеджмент.
11. Управління персоналом.
12. Організація праці менеджера.
13. Основи зовнішньоекономічної діяльності.

Тестові завдання надані у закритій формі з запропонованими відповідями, з котрих вибирають одну вірну. Вони складаються з трьох компонент:

- інструкції з їх використання;
- запитальної (змістовної) частини;
- відповідей.

Форма подання тестових завдань повинна задовольняти певним рекомендаціям:

- тестові завдання однакової форми мають супроводжуватись однією інструкцією з їх використання. При зміні форми тестових завдань формується відповідно нова інструкція;

- текст інструкції повинен відрізнитися від основного тексту (іншим шрифтом або активним кольором тощо) та відокремлюватися від тестових завдань двокрапкою;

- тестові завдання нумеруються арабськими цифрами, нумерація тестових завдань різної форми наскрізна;

- запитальна частина формулюється, як правило, у стверджувальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення;

- запитальна частина тестового завдання виділяється великими літерами або активним кольором;

- елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію;

- запитальна частина тестових завдань та можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком;

- відповіді розташовуються під запитальною частиною симетрично. Якщо відповідь передбачає певну процедуру обчислення, то остання повинна бути простою, без необхідності застосування складових технічних засобів.

Але тестовий іспит має і деякі недоліки:

- складання тестових завдань потребує певної кваліфікації;

- вибіркові відповіді можуть мати елемент підказки;

- тестові питання дозволяють досить надійно перевірити знання, а рівень сформованості умінь, професійного мислення майбутнього фахівця за допомогою педагогічних тестів можливо перевірити тільки опосередковано.

Тому для отримання більш об'єктивних результатів оцінки рівня підготовки бакалаврів передбачаємо виконувати творче завдання на другому етапі атестаційного іспиту.

3.2. Творче завдання

Творчі завдання призначені для комплексної перевірки знань студентів з дисциплін які формують спеціаліста згідно з навчальним планом бакалавра за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Фонд творчих завдань створено на основі програми атестаційного іспиту. Він ураховує важливіші об'єкти і предмети, які розглядаються в дисциплінах, які включені до програми атестаційного іспиту.

Творчі завдання побудовані таким чином, що вимагають комплексного розгляду питань, які дозволяють контролювати компетентності бакалавра за видами діяльності згідно з кваліфікаційною характеристикою. Це коло питань повинен вирішувати бакалавр, працюючи на відповідних посадах в умовах підприємств.

Усі творчі завдання побудовані за єдиним алгоритмом, але стосуються різних об'єктів. Об'єктами розглядання є підприємства торгівлі та готельно-туристичної сфери діяльності, їх структурні підрозділи, колективи працівників та окремі посадові особи, що виконують управлінські функції.

Кожному студенту необхідно розглянути комплекс взаємопов'язаних питань, що стосуються управління підприємством, яке веде зовнішньоекономічну діяльність:

- створення підприємства;
- стан та динаміка попиту на продукцію і послуги підприємств галузі;
- встановлення та підтримання взаємовідносин із зовнішнім середовищем;
- планування потреби підприємства у ресурсах (матеріальних, фінансових, трудових) і розвитку його конкурентноспроможності;
- раціональні форми організації управління;
- технологія прийняття та реалізація управлінських рішень;
- якість менеджменту та конкурентноспроможність продукції та послуг;
- робота з кадрами і соціальний захист працівників;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- організація праці управлінських та операційних кадрів;
- ефективні системи мотивації та оплати праці;
- виконання рішень та підтримання виконавської дисципліни;
- розрахунки з постачальниками та споживачами.

Виконання творчого завдання відбувається в спеціально підготовленій аудиторії, де кожний студент має місце для індивідуальної роботи. Під час роботи над завданням студентам надається можливість використовувати наочне приладдя і літературу довідкового характеру а також сучасну обчислювальну техніку і технічні засоби для демонстрації запропонованих творчих рішень.

Друга частина атестаційного іспиту може проводитися в усній або письмовій формі. Усна форма виконання завдання передбачає підготовку студентами відповіді протягом 1 години, з наступним захистом основних технологічних рішень і пропозицій перед членами ЕК. Студенту для письмового виконання творчого завдання надається 6 аудиторних годин. Після чого робота подається до екзаменаційної комісії для перевірки.

4. ПІДСУМКИ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Критерії оцінки знань на першому етапі атестаційного іспиту з професійного рівня бакалавр:

„Відмінно” – правильні відповіді на 91–100% питань.

„Добре” – правильні відповіді на 76–90% питань.

„Задовільно” – правильні відповіді на 60–75% питань.

„Незадовільно” – правильні відповіді менш ніж на 60% питань.

Використання автоматизованих тестових методик в системі ступеневої освіти дозволить скоротити фінансові затрати і час при підвищенні якості та інформативності, і надасть можливість значного підвищення відповідальності за свою діяльність студентів і викладачів, що досягається за рахунок об'єктивізації процедури педагогічного контролю.

Критерії оцінки творчого завдання:

„Відмінно” – повна відповідь на всі поставлені питання і проблеми.

„Добре” – викладений тільки основний матеріал без деталей і подробиць або допущене окремі незначні неточності (виправлення в разі письмової роботи).

„Задовільно” – в роботі відмічені неточності.

„Незадовільно” – наявність помилок або не на всі питання дана відповідь.

За теоретичну і практичну частину іспиту виставляється одна оцінка. Загальна оцінка по атестаційному іспиту утворюється на підставі оцінки з двох етапів з урахуванням їхньої значущості. Значущість оцінки по тест-контролю складає 40%, а по творчому завданню – 60%.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні іспитів, а також про присвоєння студентам кваліфікації бакалаврів та видання дипломів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайної більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови комісії є вирішальним.

Результати атестаційного іспиту за спеціальністю оголошуються студентам в останній день його проведення або на наступний день після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка роботи студентів.

Після завершення роботи екзаменаційної комісії її голова складає звіт згідно з установленим порядком.

Підсумки атестаційного іспиту обговорюються на засіданні Вченої ради вищого навчального закладу, факультету і засіданнях кафедр.

Ректорат, кафедри за підсумками атестаційного іспиту розробляють відповідні заходи, які направлені на подальше вдосконалення дисциплін, що формують фахівців освітнього ступеня бакалавр.

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для проведення атестаційного іспиту бакалаврів
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Укладачі:
ЯЦУН Леонід Миколайович
СЕЛЮТІН Віктор Михайлович
ОЛЬШАНСЬКИЙ Олександр Васильович

Відповідальний за випуск зав. кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та туризму д-р екон. наук, проф. Л.М. Яцун

Техн. редактор Н.А. Кобилко

План 2018 р., поз. 158

Підп. до друку 12.07.2018 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM); супровідна документація. Об'єм даних 80 Кб. Тираж 20 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.